

نامیلکه‌ی رینمایا بۆ ئه‌و که‌سانه‌ی به‌ تازه‌ی دهرفته‌ی مافی نیشته‌جیبوون (Chancen-Aufenthaltsrecht) یان هه‌یه

به‌رێز،

له‌سه‌ر داواکارییه‌که‌تان مۆله‌تی نیشته‌جیبوون (Aufenthaltserlaubnis) تان پێبه‌خشاوه. ئه‌مه‌ش ناوی دهرفته‌ی مافی نیشته‌جیبوونه. ئه‌م مافه‌ له‌ به‌شی 104c ی "یاسای نیشته‌جیبوون" (Aufenthaltsgesetz) دا دیاری کراوه.

ئێوه‌ دهرفته‌ی مافی نیشته‌جیبوون بۆ ماوه‌ی 18 مانگ وهرده‌گرن. ئێوه‌ ئه‌م ماوه‌ کاتتان هه‌یه‌ بۆ ئه‌وه‌ی کاروبار و پێداوێستیه‌کان و مه‌رجه‌کانی مۆله‌تی نیشته‌جیبوونی زیاتر جێبه‌جێ بکه‌ن. ئێوه‌ ده‌بێت پێش له‌ به‌سه‌رچوونی ئه‌م 18 مانگه‌ داوای مۆله‌تیکی تری نیشته‌جیبوون بکه‌ن. ئه‌م داواکارییه‌ نوێیه‌ ته‌نها ئه‌و کاته‌ وهرده‌گیریت که‌ ئێوه‌ ئه‌و مه‌رجانه‌تان بێت که‌ له‌م لاپه‌ره‌ی زانیارییه‌دا هاتووه‌.

ئه‌م ماوه‌ی 18 مانگه‌ درێژ ناکرێته‌وه‌. هه‌ریۆه‌، ئیستا پێتان راداگه‌یه‌ندریت که‌ ده‌بێت چ مه‌رجیکتان پێش له‌ به‌سه‌رچوونی دهرفته‌ی مافی نیشته‌جیبوونه‌که‌تان بێت که‌ زۆرتر بمێننه‌وه‌.

1. باب‌ه‌ندبوون به‌ سیسته‌می بنه‌ره‌تی دیموکراسی ئازاد

ئێوه‌ ده‌بێت باب‌ه‌ندی سیسته‌می بنه‌ره‌تی دیموکراسی ئازادی کۆماری فیدرالی ئه‌لمانیا بن. سیسته‌می بنه‌ره‌تی دیموکراسی ئازاد بنچینه‌ی‌ترین سیسته‌می سیاسی ئه‌لمانیایه‌. ئه‌مه‌ش بریتیه‌ له‌:

(a) مافی گه‌ل بۆ به‌کارهێنانی ده‌سه‌لاتی حکومه‌ت له‌ هه‌لبژاردن و ده‌نگدانه‌کاندا و له‌رێگه‌ی رێکخراوه‌ تابه‌ته‌ یاسادانه‌ر، جێبه‌جێکار و دادوه‌رییه‌کانه‌وه‌ و مافی هه‌لبژاردنی نوێنه‌ره‌کانیان له‌رێگه‌ی هه‌لبژاردنی گشتی، راسته‌وخۆ، ئازاد، به‌رانبه‌ر و نه‌هێنی.

(b) به‌ستنه‌وه‌ی یاسادانان به‌ سیسته‌می ده‌ستووری و به‌ستنه‌وه‌ی ده‌سه‌لاتی جێبه‌جێکردن و ده‌سه‌لاتی دادوه‌ری به‌ یاسا و دادپه‌روه‌ری،

(c) مافی پێکهێنان و به‌کارهێنانی ئۆبۆزۆسیۆنیکی پارله‌مانی،

(d) ئه‌وه‌ی که‌ حکومه‌ت ده‌تواند رێت بگۆردرێت و ده‌بێت له‌به‌رانبه‌ر نوێنه‌رانی خه‌لک به‌رپرسیار بێت،

(e) سه‌ربه‌خۆیی دادگاگان،

(f) قه‌ده‌غه‌بوونی به‌کارهێنانی هه‌ر شێوه‌ حوکم و بریاریکی توندوتیژانه‌ یان دل‌بخوازان، و

(g) کۆنکریت کردن و جێخستنی مافه‌کانی مرۆف له‌ یاسای بنه‌ره‌تیدا.

باب‌ه‌ندبوونی چالاکانه‌ و شه‌خسی ئێوه‌ پێویسته‌. به‌یاننامه‌یه‌کی په‌یوه‌ندی‌دار ده‌بێت له‌لایه‌ن شه‌خسی ئێوه‌وه‌ واژۆ بکریت. ئێوه‌ ده‌بێت له‌ ناوه‌رۆکی به‌یاننامه‌که‌ تێبگه‌ن و باب‌ه‌ته‌ سه‌ره‌کییه‌کان بزانی. ته‌نانه‌ت گه‌ر پێشتر به‌یاننامه‌یه‌کتان بۆ داواکاری دهرفته‌ی مافی نیشته‌جیبوون واژۆ کردووه‌، پێویسته‌ که‌ دیسان ئه‌و کاره‌ بکه‌نه‌وه‌.

گه‌ر له‌ داها‌توودا ده‌رکه‌وت که‌ ئێوه‌ له‌م سیسته‌مه‌ پالپشتی ناکه‌ن، به‌رده‌وامبوونی نیشته‌جیبوونی ئێوه‌ گه‌ره‌نتی ناکریت چونکه‌ ئێوه‌ مه‌رجه‌ په‌یوه‌ندی‌داره‌کان به‌یپی یاسای نیشته‌جیبوون جێبه‌جێ ناکه‌ن. گه‌ر به‌ شێوه‌یه‌کی چالاکانه‌ پالپشتی رێیم یان گرووپه‌ نادیمۆکراتیکه‌کان له‌ ولاتی خۆتان بن، ده‌توانیت به‌ مانای ئه‌وه‌ بێت که‌ پالپشتی له‌ سیسته‌می بنه‌ره‌تی دیموکراسی ئازاد له‌ ئه‌لمانیاش ناکه‌ن.

2. زانیاری سه‌ره‌کی له‌سه‌ر سیسته‌می دادوه‌ری و کۆمه‌لایه‌تی و بارودۆخی ژیان له‌ کۆماری فیدرالی ئه‌لمانیا.

ئێوه‌ ده‌بێت بیسه‌لمێنن که‌ زانیارییه‌کی سه‌ره‌کیتان ده‌رباره‌ی سیسته‌می دادوه‌ری و کۆمه‌لایه‌تی و بارودۆخی ژیان له‌ کۆماری

فیدرالی ههیه. به‌لنگه‌ی ئه‌وه‌ی که ئیوه ئه‌م زانیارییه‌تان هه‌یه له‌رێگه‌ی تاقیکردنه‌وه‌ی نه‌ته‌وه‌ی ستاندارد به‌ ناوی "ژیان له ئه‌لمانیا" (Leben in Deutschland)، که به‌ شیوه‌یه‌کی کورت ده‌نووسرێت "LiD"، به‌ده‌ست دێت. خولی ئاماده‌کاری به‌یوه‌ندیدار بۆ ئه‌م تاقیکردنه‌وه‌یه له‌لایه‌ن چه‌ندین دامه‌زراوه‌وه له‌ژێر ناوی "خولی ئاشناکردن" (Orientierungskurs) به‌رێوه‌ده‌برێن. له‌هه‌ندیک باب‌ه‌تدا، خولی ئاشنایی به‌شێکه له‌ خولی ئینتگراسیۆن (Integrationskurs): خولی تیکه‌لبوون به‌کۆمه‌لگا). هه‌روه‌ها ده‌توانیت بۆ ئه‌وه‌ی له‌هیچ خولێکی به‌یوه‌ندیداردا به‌شداری بکه‌یت، له‌ تاقیکردنه‌وه‌که‌دا به‌شدار بیت.

هه‌روه‌ها گهر بڕوانامه‌ی خوێندنگه‌ی ناوه‌ندی ئه‌لمانیا (Hauptschule) یان بڕوانامه‌یه‌کی یه‌کسان به‌و یان بڕوانامه‌ی خوێندنی گشتی بالا له‌ خوێندنگه‌یه‌کی ئه‌لمانیا‌تان هه‌یه، یان گهر به‌سه‌رکه‌وتووێ خولێکی شاگردیتان (Ausbildung) له‌ ئه‌لمانیا تێپه‌راندوو، یان گهر بڕوانامه‌یه‌کی زانکۆیه‌کی ئه‌لمانیا‌تان هه‌یه، ده‌توانن به‌لنگه‌که‌ی پێشکه‌ش بکه‌ن. له‌م حااله‌ته‌دا، ئیوه ناچار نین که تاقیکردنه‌وه‌ی "LiD" نه‌نجام بده‌ن.

له‌ حااله‌ته‌ ناوازه‌کاندا، ده‌کرێت له‌ رێگه‌ی دیمانه‌یه‌کی شه‌خسیه‌وه له‌ نووسینگه‌ی تۆمارکردنی بیانیه‌کان، که دیزاین و ئاسته‌که‌ی به‌یچی پرسیاره‌کانی تاقیکردنه‌وه‌ی "ژیان له‌ ئه‌لمانیا"یه، و ده‌بێت لێره‌دا به‌ ئه‌لمانی قسه‌ بکه‌ن، قبول بکرێت که ئیوه زانیاری پێویستتان هه‌یه. هه‌مووی نووسینگه‌کانی کۆچبه‌ری له‌م دیمانه‌ شه‌خسیانه به‌رێوه‌ نابه‌ن.

3. زانیاری زاره‌کی له‌ زمانی ئه‌لمانی به‌راوه‌ی پێویست (GER ئاستی A2)

مه‌رج و پێداویستییه‌کی دیکه بۆ مانه‌وه‌ دوای ده‌رفه‌تی مافی نیشه‌جێبوون ئه‌وه‌یه که ئیوه بتوانن به‌راوه‌ی پێویست به‌ شیوه‌ی زاره‌کی به‌ ئه‌لمانی به‌یوه‌ندی بگرن و قسه‌ بکه‌ن.

پێوه‌ری ئه‌م توانایه‌ چوارچێوه‌ی سه‌رچاوه‌ی هاوبه‌شی ئه‌وروپی بۆ زمانه‌کان (GER)ه که چۆنیه‌تی هه‌لسه‌نگاندن و تاقیکردنه‌وه‌ی ئاستی شاره‌زاییه‌کانی زمان له‌ گشت ئه‌وروپا دیاری ده‌کات.

به‌لنگه‌ی زانیی شاره‌زاییه‌کانی زمان له‌ ئاستی A2 یان GER پێویسته. پێویست ناکات که به‌لنگه‌ی ئه‌م زانیارییه‌ حه‌تمه‌ن به‌ شیوه‌ی بڕوانامه‌ی زمان پێشکه‌ش بکرێت.

شاره‌زاییی زمان له‌ ئاستی A2 یان GER کاتیک به‌ده‌ست دێت که ئیوه:

- بۆ ماوه‌ی چوار ساڵ له‌ خوێندنگه‌یه‌کی زمانی ئه‌لمانی خوێندبیتان و دوای ئه‌ویش چووینته‌ بۆلێکی بالاتره‌وه، یان
- بڕوانامه‌ی ته‌واوکردنی خوێندنگه‌ی ئه‌لمانیا‌تان هه‌بێت (Hauptschule, Mittlerer Schulabschluss,) یان (Abitur)، یان
- گواستراپێنته‌وه بۆ پۆلی 10 ی خوێندنگه‌یه‌کی ئه‌لمانی زمان، یان
- خولێکی خوێندنتان به‌ زمانی ئه‌لمانی له‌ زانکۆیه‌کی یان زانکۆیه‌کی زانسته‌ کارپێکراوه‌کان، یان خولێکی راهێنایی پێشه‌بیتان له‌ ئه‌لمانیا ته‌واو کردبیت، یان
- بتوانن به‌سه‌رکه‌وتووێ و بۆ ئه‌وه‌ی پێویستتان یه‌ وه‌رگیرێک هه‌بێت له‌گه‌ڵ کارمه‌ندانی نووسینگه‌ی کۆچبه‌ری قسه‌ بکه‌ن.

بۆ مندالان و ئه‌وه‌گه‌نجانیه‌ که‌مه‌تر له‌ 16 ساڵ ته‌مه‌نیانه، هیچ به‌لنگه‌یه‌ک بۆ شاره‌زایی له‌ زمانی ئه‌لمانیا پێویست نییه. له‌م حااله‌ته‌دا، هه‌ر ئه‌ونده به‌سه‌ که دوایین کارنامه‌ی خوێندن له‌ خوێندنگه‌یه‌کی ئه‌لمانی یان به‌لنگه‌ی به‌شداریکردن له‌ خوێندنگای مندالان له‌ ئه‌لمانیا، پێشکه‌ش بکه‌ن.

هه‌روه‌ها ده‌کرێت به‌ پێشکه‌شکردنی بڕوانامه‌یه‌کی گونجاو و باوه‌رپێکراو له‌ ئاستی A2 یان GER (وه‌کوو "تییستی ئه‌لمانی بۆ کۆچبه‌ران" (Deutsch-Test für Zuwanderer) ، ئاستی A2) زانیی و شاره‌زا بوون له‌ زمان به‌سه‌لمیندرێت. بڕوانامه‌ی زمان ده‌بێت به‌یچی تاقیکردنه‌وه‌یه‌کی ستانداردی زمان بیت. هه‌موو بڕوانامه‌یه‌کی قبول ناکرێن. بڕوانامه‌کانی دامه‌زراوه‌ی Goethe-Institut، دامه‌زراوه‌ی Test-DaF-Institut، و دامه‌زراوه‌ی telc g GmbH له‌ لایه‌ن گشت نووسینگه‌کانی

کۆچبهرییه و ناسراون و قبول ده کرین.

به مؤلتهی دهرفتهی نیشته جیبوون (Chancen-Aufenthaltserlaubnis) ده توانن بو به شداریکردن له خولی ئینتگراسیونی نووسینگهی فیدرالی بو کاروباری کۆچبهری و په نابهران (BAMF) قبول بکړن. له م خوله دا، ده توانن شاره زاییه دیاریکراوه کانی زمان و زانستی سهره کی سیسته می یاسای و کومه لایه تی و بارودوخی ژیان له ولاتی فیدرالی فیر بن و له تاقیکردنه وهی باش و گونجاودا به شداری بکهن. ده بیت داوای وهرگرتن بکهیت. گهر هر پرسیارنکت هه یه، ده توانی له گه ل نووسینگه یه کی BAMF له ناوچه که تاندا په یوه ندی بکهیت. به به کارهینانی سیسته می زانیارپی BAMF-NAVI (<https://bamf-navi.bamf.de/de/>)، ده توانن خیرا و به ناسانی بزنان که چ نووسینگه یه کی ناوچه پی بهرپرسی ئیوه یه و خوله کانی ئینتگراسیون له کوئی پیشکesh ده کرین. داواکاری بو وهرگرتن ههروهه ده توانیت له لایه ن دا بینکهرانی خوله کانی ئینتگراسیون پیشکesh بکړیت. ئەوان پیمان خو ش ده بیت که راوژ و رینماییتان بکهن و ده توانن وه ک په کمه خالی په یوه ندی به کارهیندین.

4. خویندن و ئاماده بوونی مندالان له خویندنگه

بو ئەو مندالانهی که بریاره مافی نیشته جیبوونیان پیدریت، به لگهی خویندن له خویندنگه بو هه موو ماوهی نیوان ده سپیکردن و ته واوکردنی خویندنی ناچاری له خویندنگه، ده بیت پیشکesh بکړیت. ئیوه ده توانن به پیشکeshکردنی پروانامه یان به لگه نامه یه ک به نووسینگه یه کۆچبهری، ئەم بابته به له مین. خویندن و ئاماده بوون له خویندنگه ته نها کاتیک په سند و باوهرپیکراوه که منداله که له ماوهی سالی خویندندا ته نها چهند روژیک ب پاساو له خویندنگه جزووری نه بوو بیت.

5. دابین کردنی تیچووه کانی ژیان

ئیه ده بیت تیچووه کانی ژیانان یان به شیوه یه کی سهره کی له ریگه ی کارنکی مووجه داره وه دابین بکهن یان ده بیت به پیتی کار و چالاکی رابردووتان، بهو نه نجامه بگهین که تیچووه کانی ژیانان له داهاتوودا به ته واوی دابین ده کرین.

گهر به ته نها ناژین، ئەم تیچووه په یوه ندی بهو خیزانه وه یه که له گه لی ده ژین. مه به ست له خیزان ئەو که سانه یه که له گه لیان ده ژین و کار ده کهن و واتا بیکه وه تیچووه کانی ژیبانی روژانه ده دن. گهر زورتر له نیوهی داهاتی خیزانه که تان له ریگه ی مووجه ی دامه زراو بوونه وه بیت، تیچووه کانی ژیانان به شیوه یه کی سهره کی ههر بهو مووجه یه دابین ده کریت. ئیوه یان لانی که م خیزانه که تان ههروهه ده بیت بتوانن ب وهرگرتنی یارمه تی له حکومه ته وه کرپی خانووه که تان بدن. به لام وهرگرتنی بره پارهی یارمه تی نیشته جیبوون (Wohngeld) خو ی به مانای ئەوه نابیت که تیچووی ژیانان دابین ناکریت. ئەوهش "هیچ کاریگه ریه کی نه رینیی نییه".

له م چوارچیه ده، به پیتی ئەو باجه ی له لایه ن خودی وهرگره کانه وه - ئیوه یان ئەندامی خیزانه که تان - ده دریت، ههر یارمه تییه کیش که پیتان ده دریت کاریگه رپی نه رینیی نابیت. به م پیه، ئەم یارمه تییه ب زیانانه بریتیین له مووجه ی خانه نشینی پیری یان که مئه ندامی یان "یارمه تی بیکاری ژماره 1 (Arbeitslosengeld I)". یارمه تی مندال (Kindergeld) بهرنامه یه کی که مکردنه وهی باجه (بالانسکردنی یارمه تی خیزان (Familienleistungsausgleich)) و هه ربویه وه ک داهاتی کار مامه له ی له گه ل ده کریت. که واوو، ئەمه کاریگه رپی نه رینیی نابیت. ئەو بره پارهی ش که بو دابینکردنی شوینی نیشته جیبوون ده دریت، وه کوو بوورسیه ی خویندن، وه ک داهاتی کار له بهرچاو ده گیریت و که وایه ئەوهش هیچ کاریگه ریه کی نه رینیی نابیت.

به لام زوربه ی ئەو یارمه تییه کومه لایه تییه که به پیتی ئەو باجه نین که ده درین، به تایبهت ئەو یارمه تییه که به پیتی کتیی دووه می یاسای کومه لایه تییه ئەلمانیا (SGB II) ("Bürgergeld") که بیشتر "Hartz IV" بوو) ده درین، وه کوو داهاتی کار مامه له یان له گه ل ناکریت و له بهرچاو ناگیرین.

تیچووه کانی ژیبانی خیزان له داهاتووشدا ده بیت دابین بکړیت. کاربه دهستان بهو مهرجه ئەمه قبول ده کهن که له ئیستادا کارنک که داهاتی به راده ی پیویست بیت، بکړیت. به لام گهر پینشیاری کارنکی دیاریکراو و متمانه پیکراو یان راهینانی خویندنگه/پیشه یی

بوونی هه بیټ و له گه ل ئه وه شدا پیشووتر له خولی ئینتگراسیوندا له زانیی زمان و شاره زاییه کومه لایه تییه کان سه رکه وتن به ده ست هاتیبټ به جورټیک که بو دابینکردنی تیچووی ژیان به س بیټ، ده توانین بلټین که تیچووی ژیان له داهاتوودا به ده ست دټ و دابین ده کرټ.

تکایه بو ئه م مه به سته پیشنیاری کاری ساخته و بی بنه ما له هیچ که سینک وهرمه گرن. ئه گهر پشتر استکرده وه و به لگه یه کی ساخته ی له و شیویه پیشکه ش بکه ن، ئه مه ده بیته هو ی سزای به رچاو بو ئیوه و ئه و که سه ی که به لگه که ی ده رکردوه.

یاساکه هه ندیک ئیستسنای له مهرج و پیداو یستی تیچووی ژیاندا کردوه. ئه م ئیستسنایانه بو ئه مانه ی خواره وه به کار ده برټ:

- خویندکاری دامه زراوه یه کی ده وله تی خویندی بالا یان دامه زراوه یه ک که له لایه ن ده وله ته وه دانی پیدانراوه، و فیرخووانی شاگردی پیشه دانپیدانراوه کان یان فیرخووانی پروگرامه کانی ئاماده کاری پیشه یی که ده ولت پشتگیری ده کات،
- ئه و خیزانانه ی که مندالی که م ته مه نیان هه یه و بو ماوه یه کی کاتی پنیوستیان به یارمه تییه کومه لایه تییه ته واوکه ره کان هه یه،
- دایک یان باوکی ته نها که مندالی که م ته مه نی هه یه و به یی ریساکانی یارمه تی و ده رمانه ی هاوولاتی (SGB II) مه نتقییه که چاوه روانی ئه وه ی له ناکرټ کار بکات، یان
- ئه و بیانیا نه ی که خزم و که سه ی خو یان که پنیوستی به به ختو کردنه به ختو ده که ن،
- ئه و بیانیا نه ی که به هو ی که مئه ندای یان نه خو شینی جه سته یی، مټشکی یان ده روونییه وه ناتوانن بزئوی ژیان یان دابین بکه ن، بو ئه مه ش ده بیټ به لگه نامه ی پزیشکی به ورده کارییه کانیه وه یان به لگه نامه ی خانه نشینی به هو ی که مئه نداییه وه پیشکه ش بکه ن، و
- ئیستسنا به هو ی ته مه ن؛ چونکه هه میشه به و شیویه بووه که کاتیک ده گه نه ته مه نی خانه نشینی یاسای، مووجه ی خانه نشینی پیری وهرده گرن.

ئه گهر ههر پرسپاریکتان هه یه له م باره یه وه، ئه و که سه ی که له نووسینگه کوچه ری په یوه ندیتان له گه لی هه یه ئاماده ده بیټ بو هاوکاریتان.

6. جټبه جټکردنی مهرجه کانی پاسپورت

ئیه ده بیټ مهرجه کانی په یوه ندیدار به پاسپورت جټبه جټی که ن. ئه مه ش به و مانایه یه که پنیوسته پاسپورتیکی یاسای و دروست و دانپیدانراو یان جټگره وه ی پاسپورتان له ولاتی ئه سللی خو تانه وه هه بیټ و پیشکه شی بکه ن.

تاکه ئیستسنای ئه مه کاتیکه که ناتوانرټ یان مه عقول نییه پاسپورت یان جټگره وه ی پاسپورت له ولاتی ئه سللی خو تانه وه به ده ست به ین. له بنه رته دا، دروست وایه که به یاساکانی ده رکردنی پاسپورت له ولاتی ئه سللی خو تان پابه ند بن. ئه م بابه ته ش به تایه ت له کاتیکدا دټه ئاراهه و دروسته که مهرجی هاوشیویه ئه وه به سه ر ئه لمانیه کاندای سه پیندرټ که له دوخیکی هاوشیویه ئه وه دا پاسپورت دابین بکه ن.

ئه وه ش به رپرسیاریټی ئیویه و به رپرسیاریټی ده سه لاتدارانی ئه لمانیا نییه که رینگه ی چونیته یی وهرگرټی پاسپورت یان جټگره وه ی پاسپورت له ولاتی ئه سللی خو تان بزائن. هه روها به ده سته ینانی به لگه نامه و وینه پنیوسته کان له سه ر تیچوو و حیسای خو تانه و داوای ده رکردنی پاسپورت یان جټگره وه ی پاسپورت ئه رکی خو تانه. ئه گهر بتوانن نیشانی بدن که له به ده سته ینانی پاسپورت کټشه ی ناعه قلانی و نامه عقولت هه یه، رهنگه به یی هه ندیک مهرجی تر، بتوانن به لگه نامه کانی تری ولاتی ئه سللی خو تان بو روونکردنه وه و نشانانی ناسنامه ی خو تان به کاریین. تکایه بو باسکردن له سه ر کاره پنیوسته کان له گه ل ئه و که سه ی که له نووسینگه کوچه ری په یوه ندیتان له گه لی هه یه په یوه ندی به که ن.

ئه گهر پاسپورتی نوی یان جټگره وه ی پاسپورتان وهرگرټوه، پنیوسته به زووترین کات (به بی دوکه وتن) پیشکه شی نووسینگه ی

كۆچبەرى بىكەن - تەننەت ئەگەر داۋاي ئەۋەتەن لى نەكرابىت و ھىشتا لەو ساتەدا داۋاي ئىجازەى نىشتەبوون (Aufenthaltstitel) دىكەيان نەكرابىت.

پىشكەشكەشكردىن پاسپورتە كە ناپىتە ھۆى ئەۋەى كە لە دەرڧەتى مافى نىشتەجىبوون بىبەش بىت.

7. روونكردەنەۋەى ناسنامە

روونكردەنەۋەى ناسنامە كەيشتان پىشمەرچىكە بۇ دەرڧەتى ئىجازەى نىشتەجىبوونى زىاتر. ئەمە تەنھا لە ھالەتە نااسايەكاندا دەتوانىت پىشتگوى بخرىت و تەنھا بەو مەرڧەى كە بتوانن بىسەلمىن كە ھەموو ھەولتىكى گونجوتان بۇ روونكردەنەۋەى ناسنامە كەتان داۋە.

"ناسنامە" واتە ئەو زانىارىيە شەخسىيەت (بەتايبەت ناو، رىكەوتى لەداىكبوون، شوپى لەداىكبوون و نەتەۋابەتى) كە بەھۇيانەۋە لەلەيەن دەسەلاتداران و كاربەدەستانى ولاتى ئەسلى خۇتانەۋە دەناسرىن. ئەگەر لىرە لە ئەلمانىا بە ھەندىك زانىارىي ناسنامەۋە ناسراۋ بن، بەلام لە ولاتى ئەسلى خۇتاندا بەۋانەۋە نەناسراۋ بن، ئەمە كافي نىە. ھەر لەبەر ئەم ھۇكارانە، سادەترىن رىگە بۇ روونكردەنەۋەى ناسنامە كەتان پاسپورتىكە كە ولاتى ئەسلى خۇتان بە پرۇسەيە كى دروست بۇتانى دەرڧەتەۋە.

ئەگەر ناتوانن ناسنامەى خۇتان بە پاسپورت يان لانىكەم جىڧرەۋەى پاسپورت (بۇ نمونە، پاسپورتىكى كاتى يان پاسپورتىكى بەپەلە) كە لە ولاتى ئەسلى خۇتانەۋە دەرڧەتى روون بىكەنەۋە، تىكە لەگەل ئەو كەسەى كە لە نووسىنگەى كۆچبەرى بەيۋەندىتان لەگەلى ھەيە بەيۋەندى بىكەن بۇ ئەۋەى بزىانن كە ھىشتا لە چ رىگەيەكەۋە ئىمكانى ھەيە ناسنامە كەتان روون بىكەنەۋە. وتە و لىدوانى كەسانى نىك (ھاۋرى، خزمۋكەس) سەبارەت بەۋەى كە ئىۋە كىن زۇربەى كاتەكان بەس نىيە.

8. نەبوونى نىگەرانى ئەمنى (كە پى دەلەن بىانوۋى ۋەدەرنان)

گەر لەم بەينەدا راستى گەلىك ئاشكرا بن و بەھۆى ئەۋانەۋە ئەگەرى تەۋاۋكردىن مۇلەتى نىشتەجىبوونەكەتان بەھۇكارى ئەمنىيەۋە لىكۆلىنەۋەى بۇ بىرىت، لەۋانەيە ئىجازەى نىشتەجىبوونىكى نوتىتان بۇ دەرڧەتەۋە.

9. رىساي تايبەت بۇ كەسانى رىر 27 سال

ئەو كەسانەى كە دەرڧەتى مافى نىشتەجىبوونىان پىدراۋە و ھىشتا تەمەنىان رىر 27 سالە، كاتىك داۋاي مۇلەتى نىشتەجىبوونى داۋايان دەكەن، ھەندىك رىساي تايبەت بەخۆى جىبەجى دەكرىت.

بەتايبەتى، مەرڧ نىيە كە تىچۋى رىانتان - بەشۋەيەكى كاتى - داۋىن بىرىت. بەلام دەبىت لەبرى ئەۋە بۇ ماۋەى سى سال لە ئەلمانىا بەشدارى خۇندىنگەتان كرىبىت يان بروانامەى خۇندىنگەيەكى ئەلمانى يان بروانامەيەكى پىشەي ئەلمانىتان ھەبىت. جگە لەۋەش، دەبىت ئەو دىنئايىبە بەدەست بىت كە ئىۋە دەتوانن بەپى خۇندىن و پەرۋەردەى پىشۋوتىر و بارودۇخى رىانتان، خۇتان لەگەل بارودۇخ و چۇنەيتى رىان لە كۆمارى فىدرالى ئەلمانىا يەكخەن بۇ ئەۋەى بتوانن لە درىژماۋەدا خۇتان بەرپۇبەرن.

گەر رىر 27 سال تەمەنتان بىت و ھىشتا لە خۇندىنگە يان راھىتەنى پىشەي بن مەرڧى تىچۋەكانى رىان بەتەۋاۋى لادەبرىت.